

భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ

భూసంస్కరణల చట్టాలు - మొదటిదశ (1948-73)

- వ్యవసాయ సంస్కరణల కమిటీ సూచనల ప్రకారం హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలో జాగీర్దార్ల వ్యవస్థ ఎప్పుడు రద్దు అయ్యింది?
  - 1) 1949 ఆగస్టు 15
  - 2) 1949 ఆగస్టు 16
  - 3) 1949 ఆగస్టు 17
  - 4) 1949 ఆగస్టు 18
- కిందివాటిని జతపరచండి.
  - i) 1949   ఎ) హైదరాబాద్ (తెలంగాణ) కౌలు, వ్యవసాయ భూముల చట్టం
  - ii) 1950   బి) ఆంధ్రప్రదేశ్ (తెలంగాణ) ఇనాముల రద్దు చట్టం
  - iii) 1955   సి) ఆంధ్రప్రదేశ్ భూసంస్కరణల (భూకమతాల పరిమితి) చట్టం
  - iv) 1973   డి) హైదరాబాద్ జాగీర్ల రద్దు, క్రమబద్ధీకరణ చట్టం
- 1) i-సి, ii-డి, iii-ఎ, iv-బి
2) i-డి, ii-సి, iii-ఎ, iv-బి
3) i-ఎ, ii-బి, iii-డి, iv-సి
4) i-డి, ii-ఎ, iii-బి, iv-సి
- హైదరాబాద్ సంస్థానపై పోలీసు చర్య తర్వాత మేజర్ జనరల్ చౌదరి ఏర్పాటు చేసిన కమిటీ ఏది?
  - 1) కుమరప్ప కమిటీ
  - 2) హైదరాబాద్ వ్యవసాయ సంస్కరణల కమిటీ
  - 3) రాజ్ కమిటీ
  - 4) పైవేవీ కావు
- కిందివాటిలో కుమరప్ప కమిటీ సిఫారసులకు అనుగుణంగా అమల్లోకి వచ్చిన సంస్కరణలు ఏవి?
  - 1) మధ్యవర్తుల తొలగింపు
  - 2) కౌలుదారుల పరిరక్షణ
  - 3) భూ కమతాల గరిష్ట పరిమితి విధింపు
  - 4) పైవన్నీ
- 1949 జాగీర్దార్ల రద్దు చట్టం ప్రకారం 7866 గ్రామాల్లో ఎంత మంది జాగీర్దార్లను తొలగించారు?
  - 1) 1975
  - 2) 1075
  - 3) 975
  - 4) 9750
- ఆంధ్రా ప్రాంతంలో జమీందారీ రద్దు చట్టం ఎప్పుడు అమల్లోకి వచ్చింది?
  - 1) 1948
  - 2) 1949
  - 3) 1950
  - 4) 1953
- హైదరాబాద్ ఇనాముల రద్దు చట్టాన్ని ఎప్పుడు చేశారు?
  - 1) 1955
  - 2) 1956
  - 3) 1957
  - 4) 1958
- ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడిన తర్వాత అన్ని రకాల ఇనాం భూములను రద్దు చేస్తూ చేసిన చట్టాన్ని ఎప్పటి నుంచి వర్తింపజేశారు?
  - 1) 1965
  - 2) 1966
  - 3) 1967
  - 4) 1968
- ఆంధ్రా ప్రాంతంలో మధ్యవర్తుల తొలగింపు (జమీందారీ రద్దు) కోసం 1938 లో నివేదిక సమర్పించిన కమిటీ ఏది?
  - 1) ప్రకాశం కమిటీ
  - 2) కళా వెంకటరావు కమిటీ
  - 3) N.G. రంగా కమిటీ
  - 4) కుమరప్ప కమిటీ
- ఇనాముల రద్దు చట్టం ప్రకారం కిందివాటిలో సరికానిది ఏది?
  - 1) ఇనాందార్లు తమ అవసరాలకు ఉంచుకోవాల్సిన కనిష్ట భూమిని నిర్ధారించారు.
  - 2) ఇనాందారు కుటుంబ కమతంగా నిర్ధారించిన భూమికి 4 1/2 రెట్లు భూమిని ఉంచుకోవచ్చు.
  - 3) కౌలుదారుల కుటుంబ కమతాన్ని నిర్ణయించి, దానికి 4 1/2 రెట్లు భూమిని కౌలు చేసుకోవచ్చు.
  - 4) ఇనాందారు, కౌలుదారుల వద్ద ఉండే భూమికి పరిమితిని విధించలేదు.
- నిమ్న జాతికి చెందిన పేదవాళ్లని తమ ఇనాం భూములను స్వాధీనం చేసుకోవద్దని కోరిన ఇనాందార్లు ఎవరు?
  - 1) బిధుమత
  - 2) సీరడి
  - 3) బలవతా
  - 4) పైవన్నీ
- కిందివాటిలో వక్ర భూములు ఏవి?
  - 1) ముస్లింలకు కేటాయించిన భూములు
  - 2) పేదవారికి కేటాయించిన భూములు
  - 3) ఇస్లాం మతార్ధరణకు నిజాం కేటాయించిన భూములు
  - 4) నిజాం సొంత ఖర్చులకు కేటాయించిన భూములు
- హైదరాబాద్ కౌలు, వ్యవసాయ భూముల చట్టం 1950 ప్రకారం కిందివాటిలో సరికానిది ఏది?
  - 1) వివిధ చారిటబుల్, మత సంబంధమైన ఇనాం

- ★ ఆంధ్రప్రదేశ్ భూ గరిష్ట పరిమితి చట్టం 1973 ప్రకారం 'ప్రామాణిక కమతం' నిర్ణయించడానికి ప్రాతిపదిక అంశాలు- భూమి వినియోగం, పంట పండే తీరు, సాగునీటి వసతి.
- ★ భూ గరిష్ట పరిమితి చట్టం 1973 లో పేర్కొన్న ప్రామాణిక కమతం ప్రాతిపదిక అంశాల ఆధారంగా మాగాణిని ఆరు, మెట్ట భూములను అయిదు తరగతులుగా వర్గీకరించారు.
- ★ 1973 భూ గరిష్ట పరిమితి చట్టం ప్రకారం మాగాణి, మెట్ట భూముల వర్గీకరణను బట్టి గరిష్టంగా ఒక కుటుంబానికి (అయిదుగురు సభ్యులకు) 10 నుంచి 54 ఎకరాల భూమి ఉండవచ్చు.
- ★ 1973 భూ గరిష్ట పరిమితి ప్రకారం ప్రభుత్వం గుర్తించిన మిగులు భూమి- 7,51,064 ఎకరాలు.

కౌలు సంస్కరణల కోసం ఏర్పాటైన కమిటీ..?

- భూములకు వర్తిస్తుంది.
- వరసగా ఆరేళ్లు కౌలు చేసిన వారికి ఆ భూమిపై వంశ పారంపర్య హక్కులు వస్తాయి.
  - కౌలుదారులు కౌలు చెల్లిస్తున్నంత కాలం వారిని తొలగించే వీలు లేదు.
  - కౌలుదారు భూమిని విభజన చేసి, ఇతరులకు కౌలుకు ఇస్తే ఆ ఒప్పందం రద్దు అవుతుంది.
14. తెలంగాణలో ఉన్న కౌలు విధానాలు ఏవి?
- 1) బెతామ్
  - 2) గల్లాముక్కా
  - 3) సర్కీఖాస్
  - 4) పైవన్నీ
15. కిందివాటిలో కౌలును నగదుగా చెల్లించే పద్ధతి ఏది?
- 1) బెతామ్
  - 2) గల్లాముక్కా
  - 3) సర్కీఖాస్
  - 4) పైవేవీ కావు
16. కౌలు సంస్కరణల్లో ఉండే ప్రధానాంశం ఏది?
- 1) కౌలు భద్రత
  - 2) కౌలు పరిమాణం
  - 3) కౌలుదారునికి యాజమాన్యపు హక్కు
  - 4) పైవన్నీ
17. కౌలు చట్టం ప్రకారం 'రక్షిత కౌలుదారులు'గా గుర్తింపు పొందినవారు ఎవరు?
- 1) 1933 నుంచి 1943 మధ్య కాలంలో వరసగా ఆరేళ్లకు తగ్గకుండా భూములను కౌలు చేస్తున్నవారు.
  - 2) 1948 నుంచి ఆరు సంవత్సరాలు కౌలుదారులుగా ఉన్నవారు.
  - 3) మత సంబంధ ఇనాం భూములను సాగు చేస్తున్నవారు.
  - 4) 1, 2
18. కౌలు చట్టం ప్రకారం తెలంగాణలో కౌలు భద్రతను ఎంత కాలంగా నిర్ణయించారు?
- 1) 5 సంవత్సరాలు
  - 2) 6 సంవత్సరాలు
  - 3) 10 సంవత్సరాలు
  - 4) 12 సంవత్సరాలు
19. కౌలు చట్టం ప్రకారం మాగాణి, మెట్ట భూములకు కౌలు పరిమాణాన్ని ఎంత చొప్పున నిర్ణయించారు?
- 1) భూమి రెవెన్యూ ఆధారంగా మెట్ట భూములకు 1 నుంచి 2 రెట్లు, మాగాణి భూములకు 4 నుంచి 5 రెట్లు
  - 2) భూమి రెవెన్యూ ఆధారంగా మెట్ట భూములకు 4 నుంచి 5 రెట్లు, మాగాణి భూములకు 3 నుంచి 4 రెట్లు
  - 3) భూమి రెవెన్యూ ఆధారంగా మెట్ట భూములకు 5 నుంచి 6 రెట్లు, మాగాణి భూములకు 2 నుంచి 3 రెట్లు
  - 4) భూమి రెవెన్యూ ఆధారంగా మెట్ట భూములకు 3 నుంచి 4 రెట్లు, మాగాణి భూములకు 4 నుంచి 5 రెట్లు
20. హైదరాబాద్ కౌలు చట్టంలో కౌలుదారులను తొలగించి, భూస్వామి భూమిని స్వాధీనం చేసుకునే అవకాశం ఉండటంతో ప్రభుత్వం కౌలుదార్ల కోసం ఆర్డి నెన్స్ జారీ చేసింది. దాన్ని ఏ సంవత్సరంలో చేశారు?
- 1) 1951
  - 2) 1952
  - 3) 1953
  - 4) 1954
21. హైదరాబాద్ తొలగింపుల నిలుపుదల (ప్రివెన్షన్ ఆఫ్ ఎవిక్షన్) ఆర్డినెన్స్ ప్రకారం నిర్ణయించిన కౌలు పరిమాణం ఎంత?
- 1) మాగాణి భూముల ఉత్పత్తిలో 1/3 వ వంతు, మెట్ట భూముల ఉత్పత్తిలో 1/4 వ వంతు
  - 2) మాగాణి భూముల ఉత్పత్తిలో 1/2 వ వంతు, మెట్ట భూముల ఉత్పత్తిలో 1/3 వ వంతు
  - 3) మాగాణి భూముల ఉత్పత్తిలో 1/4 వ వంతు, మెట్ట భూముల ఉత్పత్తిలో 1/3 వ వంతు

- 4) మాగాణి భూముల ఉత్పత్తిలో 2/3 వ వంతు, మెట్ట భూముల ఉత్పత్తిలో 2/4 వ వంతు
22. హైదరాబాద్ కౌలు, వ్యవసాయ భూముల సవరణ బిల్లు 1953 ప్రకారం రక్షిత కౌలుదారుల నుంచి భూస్వాములు సొంత వ్యవసాయం కోసం తీసుకునే భూ పరిమాణం ఎంత?
- 1) కౌలుదారులకు భూమి ఉన్నా లేకపోయినా భూస్వామి ఒక కుటుంబ కమతాన్ని తీసుకోవచ్చు.
  - 2) భూస్వామి కౌలుదారుడికి కుటుంబ కమతాన్ని వదిలి, దానికి 3 రెట్ల భూమిని తీసుకోవచ్చు.
  - 3) కౌలుదారుడికి ఒక బేసిక్ కమతాన్ని వదిలి, కుటుంబ కమతానికి 2 రెట్ల భూమిని తీసుకోవచ్చు.
  - 4) పైవన్నీ
23. హైదరాబాద్ కౌలు, వ్యవసాయ భూముల సవరణ బిల్లును 1955 లో తెలంగాణలోని ఏ జిల్లాల్లో అమలు చేశారు?
- 1) ఆదిలాబాద్, కరీంనగర్
  - 2) ఖమ్మం, కరీంనగర్
  - 3) వరంగల్, ఖమ్మం
  - 4) వరంగల్, నిజామాబాద్
24. కౌలు సంస్కరణ చట్టం (1950) ద్వారా ఎన్ని లక్షల కౌలుదారులకు రక్షిత కౌలుదారి సర్టిఫికేట్ ఇచ్చారు?
- 1) 5 లక్షలు
  - 2) 6 లక్షలు
  - 3) 7 లక్షలు
  - 4) 8 లక్షలు
25. ఆంధ్రా ప్రాంత కౌలుదార్ల రైతు రక్షణ చట్టాన్ని మద్రాసు ప్రభుత్వం ఎప్పుడు చేసింది?
- 1) 1947
  - 2) 1948
  - 3) 1949
  - 4) 1950
26. ఆంధ్ర రాష్ట్రం ఏర్పడిన తర్వాత కౌలు సంస్కరణల కోసం ఏర్పాటు చేసిన కమిటీ ఏది?
- 1) A.M ఖుస్రో కమిటీ
  - 2) కళా వెంకటరావు కమిటీ
  - 3) N.G రంగా కమిటీ
  - 4) లక్ష్మారాజు సుబ్బారావు కమిటీ
27. ఆంధ్రప్రదేశ్ కౌలు చట్టం 1956 ప్రకారం కౌలు పరిమాణాన్ని ఎంతగా నిర్ణయించారు?
- 1) స్థూల ఉత్పత్తిలో 26 1/3 నుంచి 30% వరకు
  - 2) స్థూల ఉత్పత్తిలో 27 1/3 నుంచి 40% వరకు
  - 3) స్థూల ఉత్పత్తిలో 28 1/3 నుంచి 50% వరకు
  - 4) స్థూల ఉత్పత్తిలో 29 1/3 నుంచి 60% వరకు
28. తెలంగాణ ప్రాంతంలోని రైత్వార్, జాగీర్దార్ ప్రాంతాల్లో వేలకొద్దీ రక్షిత కౌలుదారులను వెళ్లగొట్టిన విషయం ఎవరి పరిశోధనలో తేలింది?
- 1) పి. కుమరయ్య
  - 2) ఖుస్రో
  - 3) వి. గోపాలక్రిష్ణయ్య
  - 4) ఎల్. సుబ్బారావు
29. కిందివాటిలో హైదరాబాద్ వ్యవసాయ సంస్కరణల కమిటీ భూ కమతాలపై గరిష్ట పరిమితికి చేసిన సూచన ఏది?
- 1) నెలకు రూ. 150 ఆదాయం ఇచ్చే భూములను ఆర్థిక కమతంగా గుర్తించాలి.
  - 2) 2 ఎకరాల మాగాణి లేదా 15 ఎకరాల మెట్ట భూమిని కుటుంబ కమతంగా గుర్తించాలి.
  - 3) గరిష్ట పరిమాణం ఆర్థిక కమతానికి 5 రెట్లు ఉండాలి.
  - 4) పైవన్నీ
30. హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలో కౌలు వ్యవసాయ ఖర్చులు పోగా ఎంత నికర ఆదాయాన్ని కుటుంబ కమతంగా గుర్తించారు?
- 1) రూ. 600
  - 2) రూ. 700
  - 3) రూ. 800
  - 4) రూ. 900

రచయిత
- **డా. నారాయణరావు**
అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్

31. ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడిన తర్వాత 1958 లో ప్రవేశపెట్టిన బిల్లు ద్వారా నిర్ణయించిన భూముల నికర ఆదాయ గరిష్ట పరిమితి ఎంత?
  - 1) రూ. 3,600
  - 2) రూ. 3,700
  - 3) రూ. 3,800
  - 4) రూ. 3,900
32. ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయ కమతాల గరిష్ట పరిమితి చట్టాన్ని మొదటిసారిగా ఎప్పుడు చేశారు?
  - 1) 1958
  - 2) 1959
  - 3) 1960
  - 4) 1961
33. ఆంధ్రప్రదేశ్ వ్యవసాయ కమతాల గరిష్ట పరిమితి చట్టం (1961) కింది ఏ అంశాన్ని సూచిస్తుంది?
  - 1) 70% వ్యవసాయ భూమి భూస్వాముల చేతుల్లో ఉన్నట్లు గుర్తించడం.
  - 2) భూముల కనిష్ట, గరిష్ట పరిమితులను 27 నుంచి 324 ఎకరాలుగా నిర్ణయించడం.
  - 3) 30 లక్షల ఎకరాల మిగులు భూమి గుర్తింపు.
  - 4) పైవన్నీ
34. 1961 భూ గరిష్ట పరిమితి చట్టం ప్రకారం తెలంగాణ ప్రాంతంలో గుర్తించిన మిగులు భూమి ఎంత?
  - 1) 21000 ఎకరాలు
  - 2) 22000 ఎకరాలు
  - 3) 23000 ఎకరాలు
  - 4) 24000 ఎకరాలు
35. 1961 భూ గరిష్ట పరిమితి చట్టం ప్రకారం కుటుంబ యూనిట్ సభ్యుల సంఖ్యను ఎంతగా నిర్ణయించారు?
  - 1) కుటుంబంలో నలుగురు సభ్యులు
  - 2) కుటుంబంలో అయిదుగురు సభ్యులు
  - 3) కుటుంబంలో ఆరుగురు సభ్యులు
  - 4) పైవేవీ కావు
36. ఆంధ్రప్రదేశ్ భూ సంస్కరణల (భూ కమతాల పరిమితి) చట్టం- 1973 కు ఏ రాజ్యాంగ సవరణ ద్వారా రక్షణ కల్పించారు?
  - 1) 31 వ రాజ్యాంగ సవరణ
  - 2) 32 వ రాజ్యాంగ సవరణ
  - 3) 33 వ రాజ్యాంగ సవరణ
  - 4) 34 వ రాజ్యాంగ సవరణ
37. భూ పరిమితి చట్టం 1973 ప్రకారం కుటుంబ సభ్యుల గరిష్ట పరిమితి యూనిట్ ఎంత?
  - 1) నలుగురు సభ్యులు
  - 2) అయిదుగురు సభ్యులు
  - 3) ఆరుగురు సభ్యులు
  - 4) పైవేవీ కావు
38. 1973 భూపరిమితి చట్టం బీనామీ బదలాయింపులకు అడ్డుకట్ట వేయడానికి ఏయే సంవత్సరాల మధ్య అక్రమ భూ బదలాయింపులను రద్దు చేసింది?
  - 1) 24-1-1971 నుంచి 1-1-1975
  - 2) 30-1-1970 నుంచి 31-1-1980
  - 3) 25-1-1981 నుంచి 2-1-1985
  - 4) 1-1-1970 నుంచి 31-1-1980

జవాబులు				
1-1	9-1	17-4	25-3	33-4
2-4	10-4	18-2	26-4	34-3
3-2	11-4	19-2	27-3	35-2
4-4	12-3	20-2	28-2	36-4
5-3	13-1	21-1	29-4	37-2
6-3	14-4	22-4	30-3	38-1.
7-1	15-3	23-3	31-1	
8-3	16-4	24-2	32-4	